KA-2565

Second Year B. Com. Examination

October / November – 2012

Business Administration : Paper - II

(New Course)

Time : Hours] [Total Marks : 70

સૂચનાઓ :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of ☛ signs on your answer book.

Name of the Examination :
☛ S. Y. B. Com.

Name of the Subject :
☛ Business Administration : Paper - 2 (New Course)

☛ Subject Code No. : 2 5 6 5 ☛ Section No. (1, 2,.....) : Nil

Seat No. :

Student's Signature

(૨) પ્રશ્ન નં. ૧ ફરજિયાત છે.

(૩) જમણી બાજુનાં અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૦

(૧) માનવ સંસાધન સંચાલન એટલે શું ?

(૨) કારકિર્દી આયોજનનો અર્થ આપો.

(૩) મજૂર સંઘની વ્યાખ્યા આપો.

(૪) ઔદ્યોગિક ઝઘડાના કારણો જણાવો.

(૫) માનવ સંસાધન આયોજનની મર્યાદાઓ જણાવો.

૨ (અ) માનવ સંસાધન સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. ૭

(બ) સંગઠનની દૃષ્ટિએ કારકિર્દી આયોજનના તબક્કા વર્ણવો. ૭

અથવા

૨ (અ) માનવ સંસાધન આયોજનના. ફાયદાઓ વર્ણવો. ૭

(બ) કારકિર્દી આયોજનના ઉદ્દેશો જણાવો. ૭

૩ ઔદ્યોગિક ઝઘડાના ઉકેલ માટેની પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. ૧૨

અથવા

૩ (અ) ઔદ્યોગિક ઝઘડાની અસરો વર્ણવો. ૬

(બ) અધિકારી વિકાસની કામ પરની પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. ૬

૪ (અ) અધિકારી વિકાસની જરૂરિયાત માટેનાં કારણોની ચર્ચા કરો. ૬

(બ) કારકિર્દી આયોજનની મર્યાદાઓ જણાવો. ૬

અથવા

૪ મજૂર સંઘના કાર્યો અને ફરજો વિસ્તૃત રીતે જણાવો. ૧૨

૫ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે **ત્રણ**) ૧૨

(૧) કાર્યભાર વિશ્લેષણ

(૨) હોદ્દાની ફેરબદલીની પદ્ધતિ

(૩) ઔદ્યોગિક ઝઘડાના સ્વરૂપો

(૪) લવાદીની પદ્ધતિ

(૫) અધિકારી વિકાસનું મહત્ત્વ

૬ કેસ : ૧૦

શ્રી કુશે પોતાનો અંગત બીઝનેશ શરૂ કર્યો. આ પહેલાં તે ગ્લોબલ ગ્લાસ ફેક્ટરીમાં સુપરવાઈઝર રહી ચૂકેલ. શ્રી કુશ અન્ય માણસોની જેમ ઉદાત્તવાદી હતો. સાથોસાથ તે જૂના વિચારોના હિમાયતી પણ હતો. જો તમારે કંઈક સારું જ કરવું હોય તો જાતે જ કરી લેવું એ સૂત્રમાં માનનાર હતો.

પોતાનો ઉદ્યોગ શરૂ કર્યા બાદ શ્રી કુશ એકમાત્ર ઉદ્યોગનો બોસ હતો. તે પોતાના એકમમાં કાર્ય કરતાં કર્મચારીઓ પર વિશ્વાસ રાખતો ન હતો. શ્રી કુશના આવા વર્તનથી કર્મચારીઓ તેને પૂરતા પ્રમાણમાં સાથ-સહકાર આપતા ન હતા. એક દિવસ કુશ જાતે ગ્લાસને બ્લોઈંગ કરતા અકસ્માત થયો અને તેને ફરજિયાત બે અઠવાડિયાની રજા પર જવું પડ્યું.

આ દરમ્યાન તેની પત્ની ફેક્ટરીમાં જવા લાગી. તે કર્મચારીને કંપનીની મિલકત ગણતી. કર્મચારીઓની આંતરિક શક્તિનાં વિકાસથી જ ધ્યેય સિદ્ધિ શક્ય છે. તેમ માનતી. તેણીએ તમામ કર્મચારીઓને જણાવ્યું કે પ્રોડક્ટ મેન્યુફેક્ચરીંગની તમામ જવાબદારી સૌની છે. આ બાબતે પોતે કાર્યક્ષમ ન હોઈ નિર્ણય લેવા માટે સિનીયર માણસોને પસંદ કરી લીધા. અને ઉત્પાદકતા, ગુણવત્તા, પડતર કિંમતો તથા અન્ય બાબતો અંગે નિર્ણય લેવા તેઓને આવકાર્યા. નિર્ણય ઘડતરની પ્રક્રિયા દરમિયાન તે પોતે સૌનો અભિપ્રાય લઈને ધ્યેયલક્ષી અભિગમ અપનાવી નિર્ણય કરતી હતી. માહિતી પ્રેષણ અને વિકલ્પોની છણાવટ કરવી તે તેને આવડતું હોય ટેકનિકલ કૌશલ્ય ન હોવા છતા બે અઠવાડિયા દરમિયાન એક પણ ઓર્ડર પેન્ડિંગ ન રહ્યો. તે કદી પોતાની ક્ષમતા કરતાં વધુ જવાબદારી લેતી નહિ. અને તે પોતાનાથી ન થઈ શકે તેવા નિર્ણયો માટે પ્રાધાન્યતાના ધોરણે જવાબદારીનું નીચેના ક્રમોમાં વહન કરતી.

બે અઠવાડિયા પછી જ્યારે શ્રી કુશ ફેક્ટરીમાં આવ્યા ત્યારે જૂના વાતાવરણની જગ્યાએ આવેલ બદલાવ જોઈને ચોંકી ઊઠ્યા. તેમની હું જ કરુંની માન્યતા ખોટી પડી. તેમણે પોતાની પત્નીને કર્મચારીઓ પર રાખેલ વિશ્વાસ તેમજ માનવીય અભિગમનો એકરાર કર્યો.

પ્રશ્નો :

(૧) ઉપરોક્ત કેસમાં કયો સંચાલકીય પ્રશ્ન સંડોવાયેલ છે.

(૨) શ્રી કુશની વિચારધારા અને તેની પત્નીની વિચારધારાનું અવલોકન કરો.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
(2) Q. No. 1 is compulsory.
(3) Figures to the right side indicate full marks of the questions.

1 Answer in brief : **10**
(1) What is mean by Human Resource Management ?
(2) State the meaning of Career Planning.
(3) Give definitions of Trade Union.
(4) State the causes of Industrial disputes.
(5) State Limitations of Human resource Planning.

2 (a) Explain the scope of Human Resource Management. **7**
(b) State the stages of Career Planning according to Organisation. **7**

OR

2 (a) Explain the advantages of Human Resource Planning. **7**
(b) State the objectives of Career Planning. **7**

3 Discuss different methods to solve Industrial disputes. **12**

OR

3 (a) Describe effects of Industrial disputes. **6**
(b) Discuss the 'on the job methods' of Executive Development. **6**

4 (a) Discuss the causes of needs of Executive Development. **6**
(b) State the limitations of Career Planning. **6**

OR

4 State in detail functions and duties of Trade Union. **12**

5 Write short notes : (any **three**) **12**
(1) Work Load Analysis
(2) Job Rotation Methods
(3) Forms of Industrial Disputes
(4) Arbitration Method
(5) Importance of Executive Development

6 Case : 10

Shri Kush launched his own business. Prior to this, he worked as supervisor with Global Glass factory. Like common person. Shri Kush was man with revolutionary Zeal. At the same time, he was also a traditionalist. He was a believer in the dictum. Do yourself, If you want the best.

Having launched his company, he was the sole boss of his company. He never trusted the workers under him. The employees did not co-operate him due to his such treatment to them. Once Shri Kush met with an accident while blowing the glass himself. He was forced to proceed on two week leave.

During his absence, his wife attended the Company, She considered the employees as an invaluable asset of the Company. She believed that the goal can be achieved only through the development of the innerself of the employees. She briefed the employees, that product manufacturing was a joint responsibility of all and sundry. Since she herself was in competent to decide by herself, she selected senior personnel for decision making on norms regarding productivity, quality, costing and other related matters. She used to arrive at a goal oriented decision, based on the opinion of others. Since she had a rate knack of reporting and analysis of options no pending orders was left during last two week, in spite of her lack in technical know how. She never shouldered responsibility beyond her efficiency. She delegated the responsibility of decision making to the subordinates in order of preference, After couple of weeks.

When Shri Kush resumed his job, he was taken, able to see drastic changes in the old miliev of the factory set up. His brief in the 'I' supremacy complex came to be falsified. He acknowledged his wife's human approach to and trust on the employees of the company.

Questions :

(1) Which managerial problem is involved in the above case ?

(2) Evaluate the lines of thinking of Shri Kush and his wife.